

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

طلیعه حسنی

۰۹ جولای ۲۰۲۲

نجات جهان از فاجعه اتمی در گرو عقلانیت جمعی

به مناسبت سالروز بمباران هیروشیما و ناگازاکی

بیش از ۹۰ درصد ۱۲۷۰۰ کلاهک هسته‌نی جهان در اختیار ایالات متحده و روسیه است و حدود دوهزار عدد از این کلاهکها، تحت نظر ایالات متحده، روسیه، بریتانیا و فرانسه، در آماده باش دائمی قرار دارند، یعنی هر لحظه آماده شلیک.

۷۷ سال از فاجعه هولناک بمباران شهرهای هیروشیما و ناگازاکی در ششم و نهم ماه اگست ۱۹۴۵ می گذرد. همزمان با یادمان این فاجعه، که هرگز نباید از خاطرها زوده شود، بشریت بار دیگر در آستانه وقوع فاجعه ای قرار دارد که دیگر انتخاب زمان و ابعاد آن تنها به تصمیم یک قدرت دارنده سلاحهای نابودی جمعی محدود نمی شود.

بیش از ۹۰ درصد ۱۲۷۰۰ کلاهک هسته‌نی جهان در اختیار ایالات متحده و روسیه است و قابل توجه این که، حدود دوهزار عدد از این کلاهکها، تحت نظر ایالات متحده، روسیه، بریتانیا و فرانسه، در حالت آماده باش دائمی قرار دارند، یعنی هر لحظه آماده شلیک.

تسلیمات هسته‌نی ایالات متحده تنها درون مرزهای آن مستقر نیستند. تقریباً صد بمب گرانشی هسته‌نی B61 امریکا در بلجیم، المان، ایتالیا، هالند و ترکیه (همه از اعضای ناتو) نصب شده اند. ایالات متحده سیستم های دفاعی/تهاجمی هسته‌نی خود را در پولند و رومانی در نزدیکی مرزهای روسیه نیز مستقر کرده است و هم اکنون در حال استقرار

سلاح هائی از این دست در ناروی و دنمارک است و احتمالاً در آینده نزدیک، سویدن و فنلاند نیز به جمع میزبانان تسلیحات اتمی امریکا خواهند پیوست.

پنج کشور اروپائی میزبان تسلیحات هسته‌ئی ایالات متحده طبق توافقهائی مشترک ناتو آماده بمباران روسیه هستند. اینها توافقهائی بین دولتهای مختلف نیستند، بلکه بین ارتش ایالات متحده و ارتش این کشورها است. این قراردادها رسماً راز هائی هستند که حتی از پارلمان کشورهای طرف توافق نیز مخفی نگه داشته می شوند. حفظ این اسرار در عمل به این معناست که این پنج کشور بدون نظارت یا رضایت دولتهای منتخب یا مردم خود حافظ بمبهای هسته‌ئی هستند.

اکنون ایالات متحده در حال ساخت یک سیستم راکتی ۱۰۰ میلیارد دلاری به نام (GBSD) بازدارندگی ستراتیژیک زمینی) است که قادر به طی کردن مسیری نزدیک به ده هزار کیلومتر است. این راکتها که حامل سلاح هسته‌ئی خواهند بود، می توانند در عرض چند دقیقه به هر نقطه از کره زمین حمله کنند.

چندی پیش سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، در واکنش به ارسال سیل آسای انواع پیشرفته ترین تسلیحات از امریکا، اتحادیه اروپا و شرکای دیگرشان به اوکراین، هشدار داد:

خطر وقوع جنگ هسته‌ئی جدی و واقعی است و نمی توان آن را دست کم گرفت. هنری گوانو، مشاور ویژه نیکلای سارکوزی رئیس جمهور پیشین فرانسه، با نگاهی به شرایط آغاز جنگ جهانی اول و دوم، می گوید: "ما همچون خوابگردها و بی اختیار به سمت جنگ می رویم."

مجموعه ناآرامیهای کنونی در جهان به صحنه گردانی امپریالیسم جهانی با رهبری ایالات متحده، در کنار داده های نمونه وار فوق، نشان می دهند که، جهان هرگز تا این حد به فاجعه هسته‌ئی نزدیک نبوده است. در شماره پیشین "دانش و امید" طی نقدی بر مواضع شدت تأسفبار دانشمندان اتمی امریکا، مینی بر تقاضای تشدید حملات امریکا به روسیه، خواندیم که اکنون "بولتن دانشمندان اتمی" ساعت روز قیامت را روی "۱۰۰ ثانیه به نیمه شب" قرار داده است. این زمان حدود چهارسال پیش ۱۲۰ ثانیه به نیمه شب بود. کاهش این زمان به معنای پیشبینی دانشمندان اتمی درباره نزدیکی پایان حیات و زندگی روی کره خاکی در نتیجه آغاز جنگ اتمی در جهان است. یعنی شبی که سحری به دنبال نخواهد داشت و عقربه های ساعت زندگی برای همیشه از حرکت باز خواهند ایستاد. انفجارهای اتمی پی در پی متقابل؛ کمترین مجال فریادرسی و ابراز همدردی را از مهربانترین انسانهای روی زمین خواهد گرفت. این را حتی دبیرکل پیمان جنگ افروز ناتو هم می داند. وی گفته است: "پیام ما بسیار روشن است: پس از کاربرد سلاح اتمی، همه طرفها، فقط، بازنده خواهند بود." اما قابل فهم نیست که این "پیام روشن" ناشی از عقلانیت و درک خطیر بودن لحظه برای هر دو طرف است یا موعظ هائی برای طرف مقابل. به قول حافظ:

مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر می کنند

همه می دانند چنین جنگی برنده ای نخواهد داشت.

نزدیکی به این لحظه ناگهانی نبوده است. در واقع بعد از تخریب اردوگاه سوسیالیستی در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی و در طول بیش از سه دهه اخیر، یکه تازان بی رقیب امپریالیسم جهانی به سرکردگی امریکا، نه تنها برنامه توسعه و تولید سلاحهای هسته‌ئی خود را متوقف نکردند، بلکه با تهاجم خونین به سرزمینهای دیگر و افزایش نجومی بودجه نظامی خود و تحمیل مسابقه تسلیحاتی بر دیگر کشورها، هر روز گامهای بلندتری را به سمت راندن جهان به یک فاجعه بی بازگشت برداشته اند. این وضعیت به ویژه با بالا گرفتن بحران اوکراین، تنها موجب نگرانی خلقها و نیروهای عدالتخواه و صلحدوست جهان نشده است، بلکه هم اکنون صداهائی نیز از درون نهادهای قدرت در امریکا از جمله در

پنتاگون و "سیا" و حلقه مشاوران ستراتیژیک دولت امریکا درباره خطیر بودن لحظه و ضرورت مهار زدن به این روند افسارگسیخته مهلك به گوش می رسد.

جنگ به خاطر حفظ قدرت و هژمونی جهانی به هر قیمت، با توجه به سابقه تاریخی بی اعتنائی باورنکردنی سرمستان از قدرت به ذره ای از **عقلانیت**، این نگرانی را دوچندان می کند. بی تردید در شیوه های توسعه طلبانه و برتری جویانه امپریالیستی، نباید به دنبال نشانه هائی از انسانیت و مهر و عاطفه انسانی بود. کافی است گفته مادلین آلبرایت، وزیر خارجه متوفی امریکا را به یاد آوریم که مرگ ۵۰۰ هزار کودک عراقی برای دستیابی به اهداف دولت متبوع خود را جایز می شمرد. از این رو توجه ما تنها معطوف به ضرورت به کار بستن **عقلانیت** پیرامون چیزی است که بی اعتنائی به آن، ادامه بقا را در سراسر سیاره زمین غیرممکن خواهد ساخت.

در ۴ اگست " ۲۰۱۷، مانتهی ریویو " مقاله ای از "بولتن دانشمندان اتومی" را بازنشر کرد، که در واقع سند هولناکترین جنایت علیه بشریت در عصر نوین در اثر بی اعتنائی به عقلانیت در برابر اهداف جاه طلبانه امپریالیستی است. این مقاله با عنوان "چرا ایالات متحده پیش از هیروشیما، قدرت بمب ها را به نمایش گذاشت؟"

پسرچه " نام بمب اتومی بود که در هیروشیما منفجر شد!

" حاوی بخشهایی از یک گزارش محرمانه مربوط به هفته های پیش از بمباران هیروشیما و ناگازاکی است و از توصیه گروهی از دانشمندان دست اندر کار تولید سلاحهای اتومی و هیدروژنی به رهبری دولت امریکا پرده برمی دارد. توصیه دانشمندان این است که برای نشان دادن قدرت و کیفیت این بمب ها، با هدف مرعوب ساختن جهانیان و قدرتهای رقیب و متخاصم، به جای بمباران شهرهای مسکونی در جاپان، آزمایش آنها در یک منطقه بیابانی خالی از سکنه در حضور ناظران بین المللی به نمایش گذاشته شود.

مقاله مذکور توضیح می دهد: "یادداشتی در مورد "مشکلات سیاسی و اجتماعی" پیامدهای سلاحهای هسته ای برای آینده در اوایل جون ۱۹۴۵ توسط کمیته ای از دانشمندان به ریاست جیمز فرانک، پناهنده المانی برنده جایزه نوبل تهیه شد. این یادداشت ... بر این نگرانی تمرکز داشت که با علنی شدن بمب، از طریق حمله غافلگیرانه به جاپان که شکستش قطعی است، می تواند جلوگیری از مسابقه تسلیحات هسته ای با اتحاد جماهیر شوروی را غیرممکن سازد و از این رو مزایای نظامی استفاده از بمبها احتمالاً ناچیز است. "این مقاله می افزاید: "اگر توافق بین المللی در زمینه پیشگیری کامل از جنگ هسته ای را هدف اصلی بدانیم و دستیابی به آن را باورداشته باشیم، این شیوه معرفی سلاحهای اتومی به جهان، احتمالاً تمامی شانس موفقیت ما را براحتی از بین خواهد برد. روسیه و حتی کشورهای هم پیمان که کمتر به راهها و نیات ما بی اعتماد هستند و نیز کشورهای بی طرف، عمیقاً شوکه خواهند شد. [در این صورت] متقاعد ساختن جهان برای اعتماد کردن به کشوری که قادر به تهیه مخفیانه این سلاح در ابعاد یک بمب راکتی و هزاران بار مخربتر از آن و پرتاب ناگهانی آن است [اما] همزمان مدعی داشتن آرزوی توقف چنین سلاحهایی بنا بر توافقی بین المللی است، بسیار دشوار خواهد بود. "مدافعان انجام نمایش قدرت بمب اتومی نتیجه می گیرند: "بهترین راه، نمایش سلاح جدید در برابر چشمان نمایندگان تمامی سازمان ملل متحد در صحرا یا جزیره ای بایر است. بهترین فضای ممکن،

برای دستیابی به توافق بین المللی، در صورتی حاصل می شود که امریکا بتواند به دنیا بگوید: "ببینید چه سلاحی داشتیم، اما استفاده نکردیم. ما آماده ایم تا استفاده از آن را در آینده کنار بگذاریم و به سایر کشورها برای نظارت کافی بر استفاده این سلاح هسته‌ئی ببینیم".

"مرد چاق" نام بمب هیدروژنی که در ناگازاکی منفجر شد!

رابرت اوپنهايمر، مخترع بمب اتمی و مدیر پروژه منهن در جلسه ۳۱ مه ۱۹۴۵، هنگام بررسی تأثیر بمباران هسته‌ئی بر نامه ریزی شده بر تمایل جاپان به ادامه جنگ، مطابق یادداشت‌های جلسه، بر این نکات تأکید می کند: "اثر بصری بمباران اتمی فوق العاده خواهد بود. با یک درخشندگی محشر که تا ارتفاع ۱۰ هزار تا ۲۰ هزار فوت بالا می رود. خلیج توکیو حدود ۱۵ کیلومتر عرض دارد و ممکن است برخی از کشتی های ماهیگیری یا کشتی های ساحلی در انفجار گرفتار شوند، اما انفجاری در مرکز خلیج احتمالاً بدون ایجاد خسارت در خشکی خواهد بود". اما این توصیه مسؤولانه و منکی بر عقلانیت دانشمندان پذیرفته نشد و نتیجه آن تخریب کامل دو شهر پرجمعیت و کشته شدن بیش از ۲۰۰ هزار انسان در لحظات اولیه انفجارها بود.

کشور جاپان تا امروز دفتر ثبت قربانیان آن بمبارانها را نبسته است. هنوز در جاپان نوزادان غیرطبیعی و معلول ذهنی و جسمی به دنیا می آیند و انواع سرطان، به ویژه سرطان خون ناشی از تأثیر دیرپای تشعشعات اتمی بر ساختار نسوج و ژنهای انسانی و دیگر موجودات زنده همچنان قربانی می گیرد. در جون ۱۹۸۰ به گزارش دکتر کیوشی کورا موتو، نایب رئیس "بیمارستان بمب اتمی هیروشیما"، دولت جاپان تا این تاریخ رقم ۳۷۰ هزار نفر را به عنوان قربانیان بمب اتم به رسمیت شناخته است.

"هنری استیمسون"، وزیر دفاع و تصمیم گیرنده سیاست هسته‌ئی ایالات متحده، که به توصیه دانشمندان سازنده بمب اتمی توجه نکرد، بعد از بمباران هیروشیما و ناگازاکی به هری ترومن، رئیس جمهور وقت امریکا گفته بود، "او نگران بوده" که نیروی هوایی ایالات متحده، جاپان را طوری "بمباران کند" که سلاح جدید نتواند "قدرت خود را به نمایش بگذارد".

پرزیدنت هری ترومن نیز روز بعد از نابودی هیروشیما، رضایت کامل خود را از "موفقیت چشمگیر آزمایش" اعلام کرد. نکته تأسفبارتر این که، بنا بر گزارشهای تاریخی، تنها چند روز بعد از بمباران دو شهر در جاپان، همین وزیر دفاع همراه عده ای دیگر، یک طرح پیشنهادی برای توقف کامل پروژه سلاحهای اتمی را به دولت امریکا ارائه می دهند و اکثریت اعضای هیأت دولت امریکا هم در جلسه طولانی و طوفانی روز ۲۱ سپتمبر ۱۹۴۵ با پیشنهادهای استیمسون موافقت می کنند، اما وی در برابر مخالفت دیگر ارکان قدرت در امریکا، مجبور به استعفا از مقام خود می شود.

مسأله ای که کمتر به آن پرداخته می شود چگونگی بمباران شهر ناگازاکی است. بنا بر برخی گزارشها طبق برنامه، کاندید دریافت بمب دوم (یک بمب هیدروژنی) شهر "کوکورا"، میزبان صنایع گسترده نظامی و اسلحه سازی جاپان بود. اما وقتی به دلیل غبارآلود بودن هوا- موفق به پیدا کردن هدف نمی شوند، فرمانده عملیات تصمیم می گیرد به جای

رها کردن بمب در بحر یا بازگرداندنش به پایگاه، آن را سر راه خود روی ناگذاهی بیندازند و در همان لحظه اول موجب مرگ بیش از ۵۰ هزار نفر شود. به همین سادگی! اینجا فرصتی نیست تا به نقش شخصی افراد در برخی رویدادهای هولناک تاریخی پرداخته شود، اما تصور کنید اگر، وزیر جنگ امریکا با توصیه دانشمندان موافقت می کرد؛ یا فرمانده عملیات دوم تصمیم دیگری می گرفت و بمب را در بحر رها می کرد... بگذریم.

آنچه را وزیر جنگ امریکا، نمایش قدرت سلاح جدید و رئیس جمهور امریکا "موفقیت چشمگیر" نامید، "ویلفرد برچت" روزنامه نگار جسور و صلحدوست استرالیایی، در هشدار به جهانیان، "طاعون اتمی" خواند:

"سی روز بعد از اولین بمب اتمی که هیروشیما را نابود کرد و دنیا را لرزاند، مردم به طور اسرارآمیز و وحشتناکی، هنوز جان می بازند - مردمی که نه در اثر خود انفجار، بلکه تحت تأثیر چیز ناشناخته ای، که فقط می توانم با عبارت **طاعون اتمی** توصیفش کنم، می میرند. هیروشیما شباهتی به یک شهر بمباران شده ندارد. انگار غلنگی غول آسا از روی آن عبور کرده و هرچه را بر سر راهش بوده له و لورده کرده است. من این حقایق را، به امید آن که هشدار به جهان باشد، تا آنجا که می توانم، بدون دخالت احساساتوم می نویسم. من، در اولین میدان آزمایش بمب اتمی، شاهد فجیعترین و هولناکترین نوع انهدام در چهار سال جنگ بودم. لطامات آن چنان گسترده است که تصاویر دوربین عکاسی نمی تواند وسعت آن را نشان دهد. در مقایسه با هیروشیما، جزایر بمباران شده اقیانوس آرام، همچون بهشت عدن است...." برچت در شرح "طاعون اتمی" از زبان دکتر کاتسوبه می نویسد: "در ابتداء، درمان این سوختگی را مثل سایر سوختگیها تجویز می کردیم، اما بیماران صرفاً ضعیف می شدند و

می مردند. بعد افرادی بدون هیچگونه آثار ظاهری، از جمله کسانی که در زمان انفجار حتی اینجا نبودند، مریض شدند و از بین رفتند. سلامتی آنها بدون هیچ دلیل ظاهری رو به وخامت می رفت، اشتهایشان کور می شد، موی سرشان می ریخت، لکه هائی آبی رنگ در بدنشان ظاهر می شد و ناگهان از چشم، دهان و بینی شان خونریزی شروع می شد. علائم بیماری از ضعف شدید عمومی و کمبود ویتامین حکایت می کرد. شروع کردیم به تزریق آمپول ویتامین، اما گوشت بدن در محل سوراخ ایجاد شده به وسیله سوزن تزریق، شروع به فاسد شدن می کرد. در تمام این موارد مریض می مرد. حالا پی برده ایم که عامل ناشناخته ای سلولهای سفید خون را نابود می کند و کاری هم از ما بر نمی آید...."

به گفته دکتر کوراموتو در سال ۱۹۸۰، در مورد آثار ژنتیک ناشی از تشعشعات اتمی "پیامدهای کامل آن فقط پنجاه تا صد سال بعد معلوم می شود". اما ایالات متحده همواره با انکار ماندگاری تشعشعات اتمی، به تولید، گسترش و آزمایش انواع سلاحهای هسته ئی در نقاط مختلف دنیا ادامه داده است. جان پیلجر در مقاله ای با عنوان "اگر مبارزه نکنیم، هیروشیمای دیگری در راه است"، از ادامه هولناک این آزمایشها گزارش می دهد: "ایالات متحده بین سالهای

۱۹۴۶ و ۱۹۵۸، ۶۷ بمب هسته‌ئی را در جزیره مارشال در اقیانوس آرام منفجر کرد: بمبهای معادل بیش از یک هیروشیما برای هر روز به مدت ۱۲ سال " از آخرین موارد، می‌توان از پرتاب "مادر بمبها" در افغانستان در حمل ۱۳۹۶ نام برد، که به دلیل فقر و مصیبت چندگانه‌ی تحمیل شده به مردمان این کشور، با نهایت تأسف از پیگیری پیامدهای مرگرای این انفجار چیزی در دست نیست.

فاجعه‌ی هیروشیما و ناگازاکی نتیجه‌ی بی‌اعتنائی به عقلانیتی بود که می‌توانست سرنوشت دیگری برای بشریت رقم بزند، همچنان که، ادامه‌ی این روند فاقد هرگونه دوراندیشی و عقلانیت بوده است. مبارزه برای متوقف کردن تولید و گسترش سلاحهای هسته‌ئی و توقف جنگها میتواند محور مشترک مبارزه‌ی خلقهای سراسر جهان با چشم اندازی برای صلح و بهزیستی همگانی باشد.

ویلیام آرکین روزنامه‌نگار می‌نویسد، ایالات متحده در همین لحظه در ۱۰ کشور مختلف، شاید هم بیشتر، در حال کشتار یا بمباران است. "سوالی که امریکائی‌ها به ندرت جرأت می‌کنند از خود بپرسند این است: چه می‌شد اگر ایالات متحده شروع به از بین بردن امپراتوری پایگاههای خود می‌کرد؛ بسیاری از آن دالره‌های نظامی شده‌ی مالیات دهندگان را، به نیازهای داخلی خود اختصاص می‌داد؛ و تمرکز این کشور بر جنگ دائمی و پنتاگون به عنوان

کلیسای مقدس ما را می‌کرد؟ اگر حتی به طور محدود، جنگها، درگیریها، توطئه‌ها، کشتارها، ترورهای هواپیماهای بدون سرنشین، همه اینها متوقف شوند، چه می‌شود؟ اگر به سادگی اعلام صلح کرده و به خانه بازگردد، واقعاً دنیای ما چگونه خواهد بود؟"

شاید دوباره دی. آیزنهاور، جانشین ترومن، با عنایت به این موضوع بود که گفت: "مردم آنقدر خواهان صلح هستند که شاید روزی برای داشتن آن، بهتر باشد تا این دولتها را از سر راه خود به کناری بزنند."

منابع:

۱. "به من دروغ نگو!"، گزارشهای تاریخساز از روزنامه‌نگاران کاوشگر، به کوشش جان پیلجر، ترجمه مهرداد شهابی و میرمحمود نبوی، انتشارات امه.
۲. دانش و امید، شماره ۱۱، اردیبهشت-ثور-۱۴۰۱.
۳. جان پیلجر: "اگر مبارزه نکنیم، هیروشیمای دیگری در راه است"، برگردان طلیعه حسنی، دانش و امید، شماره اول، شهریور-سنبله-۱۳۹۹.
۴. نقل قول از هنری گواينو، نماینده سابق مجلس فرانسه، خبرگزاری ایرنا-۲۴ اردیبهشت-ثور-۱۴۰۱.
۵. نقل قول استولتنبرگ، دبیرکل ناتو، خبرگزاری فرانسه، ۱۷ اردیبهشت-ثور-۱۴۰۱.

6. Tom Engelhardt: *American-Style War Until the End of Time?*, CounterPunch, APRIL 30, 2021

7. Brian Terrell: *US Militarism in Russia & Around the World*, Common Dreams, March

18, 2022

8. Vijay Prashad: *You Are Also a Victim of War like Us*, Consortiumnews, March 10, 2022

9. Monthly Review (August 4, 2017): *Why the United States did not demonstrate the bomb's power, ahead of Hiroshima*. Frank von Hippel and Fumihiko Yoshida. Bulletin of the Atomic Scientist.